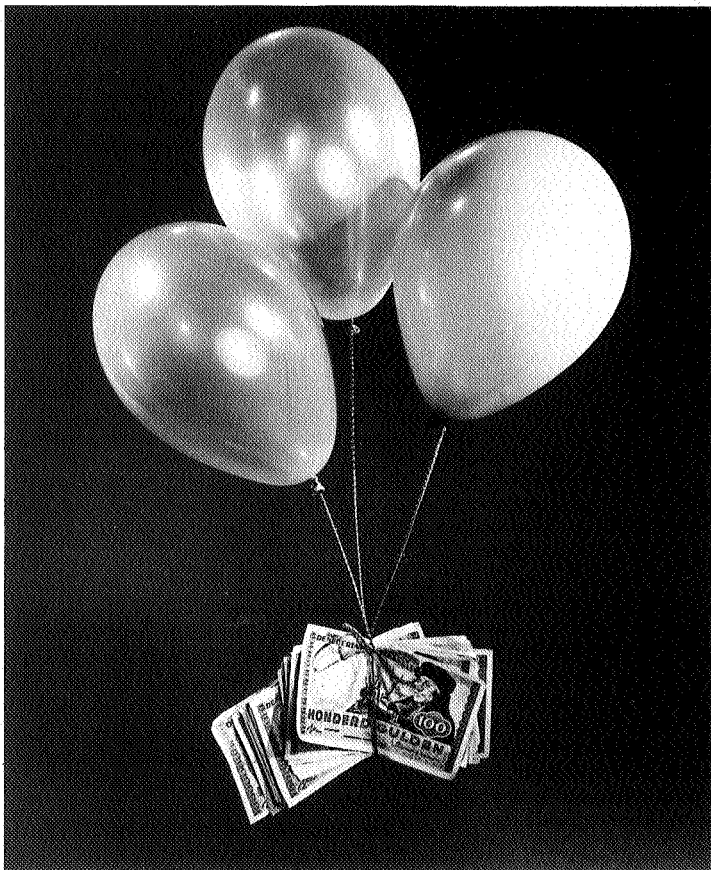

Vrijwel alle gemeenten in Nederland hebben gebruik gemaakt van de subsidiemogelijkheid van het Rijk om een Hinderwet-uitvoeringsprogramma (HUP) op te stellen. Daarin worden op basis van inventarisatie en waardering alle Hinderwet-plichtige activiteiten systematisch aangegeven. De daadwerkelijke uitvoering ervan bij de zes deelnemende gemeenten is bij de handhaving van milieurecht aan de orde gesteld.

MILIEUBELEIDSPLANNEN EN GELD

NA EEN HUP ZIJN ER VOOR GEMEENTEN TWEE mogelijkheden om hun milieubeleid verder vorm te geven. De eerste is uitbreiding van het HUP met andere gemeentelijke milieutaken tot een Milieu-uitvoeringsprogramma (MUP) en vervolgens de opstelling van een milieubeleidsplan (MBP). Een milieubeleidsplan bevat ook de afweging met diverse andere milieurelevante beleidsterreinen waarna ook een uitvoeringsprogramma volgt. Een aantal gemeenten, waaronder Groningen, heeft gekozen voor deze eerste weg.

De tweede mogelijkheid is eerst een milieubeleidsplan opstellen en daaruit een uitvoeringsprogramma afleiden waarin ook andere beleidsterreinen hun verantwoordelijkheid voor milieuzorg nemen.

Een groot aantal gemeenten heeft inmiddels een Milieubeleidsplan (MBP), langs de eerste of langs de tweede weg, opgesteld. Heerenveen en Opsterland hebben gekozen voor de tweede weg.

Voor alle drie soorten planmatige aanpak (HUP, MUP en MBP) geldt dat de daadwerkelijke uitvoering van de voorgenomen programma's pas tot feitelijk milieubeheer leidt wanneer in de begroting hierin is voorzien. Kortom wanneer de financiën beschikbaar zijn.

In Opsterland zijn deze onderwerpen uitvoerig aan de orde geweest, terwijl in Groningen het milieu-uitvoeringsprogramma en de milieubeleidsplanning als logische vervolgen op enige jaren ervaring met HUP's ter sprake kwamen.

Milieubeleidsplan Opsterland

De gemeente Opsterland is het afgelopen

jaar gereorganiseerd, waardoor technische, juridische en financiële advisering over voorbereiding en uitvoering van milieubeleid binnen één afdeling zijn verenigd.

Het milieubeleidsplan (MBP) van Opsterland bestaat uit twee elkaar aanvullende hoofddelen: een 'grijs' en een 'groen' deel. Beide delen vormen een onderbouwing voor keuzes over uitbreiding van personeel. Het grijze deel bestaat weer uit drie delen: een informatief en probleemstellend deel (de milieunota), een programmerend deel (het milieuplan 1989-1993), en een uitvoerend deel (het MUP 1989 en het concept MUP 1990). In hoofdstuk 1 van de milieunota worden doel van het milieubeleidsplan, doelstellingen van milieubeleid, reikwijdte, status en opbouw van het plan weergegeven. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de gemeentelijke milieuproblematiek aan de hand van de volgende deelterreinen: Hinderwet, lucht, water, bodem, geluid, afval, grondstoffen en energiebeheer. Hierbij wordt steeds dezelfde indeling gevolgd: algemeen, gemeentelijke situatie en knelpunten, en beleidsformulering. Hoofdstuk 3 behandelt volgens dezelfde indeling Handhaving. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op milieu-educatie en -voorlichting, terwijl hoofdstuk 5 een uiteenzetting geeft over samenhangend milieubeleid, waarbij vooral interne en externe coördinatie aan de orde komen. Ook deze hoofdstukken worden steeds afgesloten met een paragraaf over beleidsformulering. In het milieuplan 1989-1993 (hetgeen eigenlijk een MUP is, terwijl het MUP 1989 meer een milieuwerkplan is) worden oa. in een schema de geplande activiteiten in beeld gebracht. Eerst wordt in een kolom 'projecten' een opsomming gegeven van alle te ontplooiën en al ontplooidde activiteiten op het gebied van het grijze milieu. Vervolgens wordt in een kolom 'noodzakelijk uitvoeringsnivo' aangegeven wat de minimaal hiervoor benodigde ambtelijke capaciteit is. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen structureel en eenmalig, en behoeften voor de komende jaren. Bij financieel beheer wordt hierop nader ingegaan. Het groenbeleidsplan heeft duidelijke relaties met het landschapsbeleidsplan, het bestemmingsplan buitengebied en de recreatieve ontwikkelingen, en met onderhoud en beheer van alle groen. Zie verder milieuv.o., geluidbeheersing en groenbeheer.

Financieel beheer Opsterland

Kosten zullen stijgen oa. door elders storten

van afval. Inkomsten uit leges zijn minimaal. In het toetsgesprek, waarbij ook iemand van afdeling financiën aanwezig was, is vooral de relatie tussen MBP/MUP en begroting besproken. Als suggestie kwam naar voren om in het MUP direct begrotingsposten op basis van de functionele indeling gemeentelijke komptabiliteitswet aan te geven, waarbij de aan de hoofdfunctie 7 toe te rekenen loonkosten onder het hoofd 'algemeen beheer' zouden zijn te verantwoorden. Een weergave van alle uitgaven tegenover alle inkomsten zou het inzicht verder vergroten, zeker wanneer dit aan een meerjaren begroting zou worden gekoppeld. De afdelingen financiën en milieu van Opsterland zullen deze suggesties uitwerken voor de begroting 1990 en zullen tevens een herziening van de legesverordening voorbereiden.

Milieubeleidsplan Heerenveen

Het in november 1987 vastgestelde milieubeleidsplan begint met een inleiding waarin onder meer een viertal milieubeleidsregels wordt genoemd:

- 1 een goede uitvoering geven aan alle gemeentelijke milieutaken, met speciale nadruk op voorlichting, controle en handhaving;
- 2 waar mogelijk in regioverband samenwerken met andere gemeenten;
- 3 integreren van milieuzorg in alle andere gemeentelijke taken waar dat van toepassing is;
- 4 bevorderen en stimuleren van milieubesef, zodanig, dat de burgers zich medeverantwoordelijk voelen voor een schoon milieu in de samenleving.

Vervolgens wordt in twaalf hoofdstukken aandacht besteed aan de milieutaken van de gemeente. Waar mogelijk is per milieutaak een onderscheid gemaakt in doel, omvang, nivo van uitvoering, ontwikkeling en het te voeren beleid.

Aparte hoofdstukken gaan over handhaving, bevorderen van milieubesef en de relatie van het milieubeleid met andere beleidsterreinen. Duidelijk werd wel dat het grote aantal milieutaken, inclusief handhaving en milieuvoorlichting en -educatie, vrijwel onmogelijk door 2,5 formatieplaatsen is uit te voeren. De grote inzet en gedrevenheid van de betrokken medewerkers zorgt ervoor dat er toch nog bewonderenswaardig veel milieubeleid wordt uitgevoerd. Gelukkig lijkt er binnen afzienbare tijd zicht te zijn op de hoogst noodzakelijke capaciteitsuitbreiding.

Milieubeleidsplanning Groningen

In Groningen is in 1987 naast het 3e HUP het eerste Milieu-uitvoeringsprogramma gepresenteerd. In 1988 is het 4e HUP opgenomen in het tweede MUP. Doel van het MUP was de uitvoerende taken te programmeren in de tijd en te integreren met andere gemeentelijke taken, zoals ruimtelijke ordening en verkeer.

Het MUP 1989-1992 telt dertien hoofdstukken. Na een inleiding en een algemeen hoofdstuk volgen voorlichting en educatie, afvalstoffen, stadsvervuiling, bodem, geluid, vergunningen, lucht, water, energie, structuurplan ruimtelijke ordening, en geld en personeel. Ondanks de integratiedoelstelling wordt ook in dit tweede MUP, naast enkele algemene hoofdstukken, grotendeels een compartimentenindeling gehanteerd. Per hoofdstuk zijn de ontwikkelingen en de activiteiten beschreven, en zijn de planning en de capaciteitsraming van de activiteiten in de capaciteitsraming, voor het eerste jaar per trimester en voor de daarop volgende drie jaren per half jaar.

Per onderdeel van milieubeleid wordt door deze systematische aanpak, hoewel minder gedetailleerd dan het eerste MUP, een zeer goed inzicht gekregen. Afdelingsplanning maar ook de gevolgen van politieke keuzes zijn zo makkelijker te overzien. Randvoorwaarden vormen het accepteren van wettelijke kaders en het bewaken van het beleidsproductieproces. Per jaar wordt daartoe een werkboek gemaakt waarin per product systematisch activiteiten, trekker, betrokkenen, en capaciteit van milieu- en andere diensten worden aangegeven.

De gemeente Groningen streeft naar het opstellen van een Strategisch Integraal Milieubeleidsplan (SIM) dat aansluit op het Nationaal Milieubeleidsplan. In dat SIM zal de strategie voor de middellange en lange termijn worden vastgelegd, niet alleen voor de eigen milieudienst maar ook voor andere beleidssectoren zoals ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, sport, welzijn en recreatie, economische zaken, energie en veiligheid. Niet alleen intern maar ook naar buiten toe zal het SIM belangrijke functies vervullen. Afstemming met andere bestuurslagen voor de oplossing van milieuvraagstukken zal beter mogelijk zijn en vergroting van het draagvlak voor milieubeleid op lokaal nivo zal kunnen worden vergroot. ●